

8. АНАЛІТИКА

Олег Львович Мандзій,
заступник директора з навчально-виховної
роботи Бережанської гімназії ім. Б. Лепкого,
м. Бережани, Тернопільська область, Україна

УДК 37.014.61

УПРАВЛІНСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД РОБОТИ З РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ОБДАРУВАНЬ УЧНІВ БЕРЕЖАНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ ІМ. Б. ЛЕПКОГО

Пріоритетним напрямом державної політики в галузі освіти, як зазначено в Національній доктрині розвитку освіти, є створення умов для всебічного розвитку учнів як особистостей, розвитку їхніх талантів. Обдарована людина може принести державі, людству в цілому значно більше користі, ніж людина з посередніми здібностями. Тому суспільство в цілому зрозуміло й усвідомило те, наскільки важливо виявити обдарованих дітей на ранньому етапі їхнього розвитку, забезпечити їм можливість для повноцінного навчання, виховання та самовдосконалення.

Підтримка та розвиток учнів, які володіють потенціалом до високих досягнень завдяки видатним здатностям, є одним із пріоритетних напрямів сучасної освіти. Це відображено в таких базових державних нормативних документах:

- Указ Президента України від 30.09.2010 р. № 927 «Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді»;
- Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 «Про Національну доктрину розвитку освіти»;
- Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»);
- Державна цільова Програма роботи з обдарованою молоддю на 2007–2010 рр.;
- Національна програма «Діти України»;
- Концепція становлення мережі середніх закладів освіти для розвитку творчої обдарованості.

Діяльність гімназії в питаннях роботи з обдарованими дітьми спрямована на реалізацію основних положень цих документів. Її метою є забезпечення формування інтелектуального потенціалу нації шляхом створення оптимальних умов для виявлення обдарованої молоді і надання їй підтримки в розвитку творчого потенціалу, самореалізації, постійного духовного самовдосконалення.

Обов'язковою ознакою сучасного підходу до організації навчально-виховного процесу є всебічне вивчення дитячих можливостей, прогнозування потреб найближчого розвитку учнів на основі реального знання їхніх індивідуальних особливостей.

Тому пріоритетними завданнями Бережанської гімназії на 2013–2014 н. р. є: використання інноваційних технологій навчання і виховання у психолого-педагогічному проектуванні розвитку обдарованої дитини; особистісно орієнтоване виховання гімназиста: розвиток потенційних можливостей розв'язання тактичних виховних завдань та формування ціннісних пріоритетів.

Відповідальним за роботу з обдарованими учнями призначається заступник директора з НВР О. Л. Мандзій, практичний психолог В. М. Костіна відповідає за психологічний супровід, завдання шкільного практичного психолога – постійний моніторинг психологічного стану учнів, усунення перешкод у роботі з учнями, соціальний педагог М. П. Шпирук здійснює соціальний супровід, заступник з виховної діяльності С. С. Обрин і педагог-організатор У. Я. Юськів є

організаторами виховних заходів, класні керівники збирають і надають необхідну інформацію.

Робота з обдарованими учнями починається з організації та проведення конкурсного відбору у 1 (5) клас гімназії. Учні виконують завдання, підготовлені групами вчителів з української та англійської мови, математики. Після аналізу результатів відповідно до Положення про конкурсний відбір у Бережанську гімназію комісія рекомендує до зарахування учнів, на цьому етапі виявляються перші ознаки обдарованості дітей.

З метою використання інноваційних технологій в організації навчально-виховного процесу гімназія з 2009 р. запровадила програму «Універсал» В. О. Киричука. Вона забезпечує чітке і системне планування діяльності гімназії у всіх напрямках, зокрема і у виявленні та розвитку обдарованості, та зорієнтована на особистісне навчання та виховання.

У плані діяльності гімназії на 2013–2014 н. р. створено проект «Обдарована дитина», в якому передбачено низку модулів:

– *«Інтелектуальна обдарованість»*, в якому заплановано написання наказів, проведення нарад, консультацій щодо роботи з обдарованими дітьми, створення бази даних, проведення моніторингу здоров'я учнів та інше. Це, в основному, адміністративно-організаційний модуль.

– *Предметні олімпіади*. Тут передбачено різні види робіт з підготовки, проведення, участі і аналізу результатів I-го, II-го та III-го етапів Всеукраїнських предметних олімпіад. Не зважаючи на найменшу кількість учнів серед міських шкіл гімназія є лідером у II-му етапі серед шкіл району. У цьому модулі планується участь гімназистів у різноманітних предметних олімпіадах, що проводять громадські організації, ВНЗ та інші установи («Олімпус», «Лелеченя», «Кенгуру»), також передбачені потенційні можливості участі у інтелектуальних змаганнях.

– *Робота МАНУ*. У цьому модулі передбачено наради, консультації, підготовка документів, написання наказів з організації та діяльності Бережанської філії МАНУ, що діє на базі гімназії. У цьому році у нас працюють такі секції: математика, історія України, англійська мова, географія, біологія.

– *Наукове товариство*. З 1996 р. в гімназії діє наукове товариство ім. Б. Лепкого, де діти працюють у 4 секціях: філологічній, природничій, математичній, історико-краєзнавчій. Щороку ми організуємо День Науки, де учні проводять презентації своїх науководослідницьких, пошукових робіт. Комісії визначають переможців, нагороджують їх призами, подарунками, преміями, дипломами. У даному модулі заплановано багато видів роботи наукового товариства, вказано відповідальних осіб та терміни проведення.

– *Відкрий в собі талант* – найбільший модуль, в якому планується участь у різних конкурсах, турнірах (патріотичної пісні, духовної пісні, Лепківської поезії, Шевченківської поезії, КВК, малюнків, виробів тощо), написання творчих робіт, участь у акціях

«Живи книго», «Посади дерево», «Заради здоров'я і життя» та інших, у всеукраїнських, обласних, районних змаганнях. Також в гімназії існують оригінальні традиційні свята, наприклад «Повстанська ватра», в рамках якої проходять конкурси повстанської пісні, кашоварів, розпалювання вогнища, різноманітні змагання, а також теренова гра, стрільба з пневматичної зброї, перетягування лінви. Цей модуль забезпечує створення умов для розвитку обдарованості та особистості.

– *Проект «Самоврядування гімназії»* сприяє розвитку в учнів лідерських здібностей, адже тут передбачено проведення виборів та інавгурація президента гімназії, міністрів («Школа лідерів», День дублера, коли учні старших класів виконують обов'язки директора, заступників, учителів-предметників та інших учителів). Серед учнів є велике суперництво, хто буде проводити той чи інший урок. Це одна з форм виявлення, реалізації можливостей та здібностей учнів, розвитку соціальної обдарованості.

– *Проект «Шкільні традиції»* – це виховання патріотизму, любові та гордості, поваги і шанобливого ставлення до Батьківщини, традицій, рідного міста, гімназії, а також розвиток здібностей і талантів. Тут серед традиційних для шкіл свят (Першого чи Останнього дзвоника, Зустрічі з випускниками чи Посвяти у старшокласники) заплановано проведення і багатьох гімназійних заходів: Посвята у гімназисти, День Науки, Повстанська ватра, Свято вишиванки, Міс україночка, Дитяче євробачення, Танцювальні вечори.

– *Розвитку фізичної обдарованості* сприяє модуль *«Здоровий спосіб життя»* – це заняття у спортивних гуртках, участь у змаганнях, пропаганда занять фізкультурою і спортом. Гімназійна команда «Школа безпеки» є постійним переможцем змагань на районному етапі і призером на обласному.

– *На терезах Феміди* – це проект, що сприяє розвитку правових знань і забезпечує постійний інтерес до правознавчої освіти.

Обдарованість з окремих предметів, свої таланти та здібності учні вдосконалюють під час проведення предметних тижнів. У плані діяльності гімназії створено цілий проект *«Предметні тижні»*. Цікавими є проекти: «На порозі дорослого життя»; «Праця звеличує людину»; «Скарбничка знань», що розвиває в учнів любов до читання і є бібліотечним проектом; модуль «Підвищення професійної майстерності», що забезпечує індивідуальні та групові консультації – створення тандему «учитель – учень», роботу за індивідуальними планами – індивідуальність, диференційований підхід до кожної талановитої дитини.

Комплекс «Універсал» забезпечує системне планування розвитку обдарованості і в гуртковій роботі. Візитівкою Бережанської гімназії є Зразковий дитячий танцювальний колектив «Розмарія», який під керівництвом Марії Кузів радує творчістю бережанців та жителів сусідніх районів. Колектив взяв участь у міжнародному танцювальному фестивалі «Танцювальна фієста 2013» в польському місті Ключборку, де презентував свій талант серед 10-ти європейських

країн. Розвиток вокальних даних забезпечує «Вокальна студія», розвиток художніх і декоративно-прикладних здібностей – гурток «Візерунки». Учні гімназії мають можливість займатися і у «Драматичному гуртку».

Особливої уваги влітку потребує питання організації оздоровлення обдарованих дітей, тому наш заклад намагається організувати його у різних формах. Одним із видів є співпраця з містом-побратимом Ключборком.

Упродовж літнього періоду вчителі гімназії поповнюють матеріальні бази кабінетів, картотеки матеріалів підвищеного рівня складності, оновлюють і поповнюють банк творчих завдань для роботи з обдарованими дітьми.

На основі даних діагностики формується навчальний план. Інтереси та здібності учнів впливають на планування діяльності факультативів, курсів за вибором, профільності навчання у старших класах.

Завдяки проектно-модульному комплексу «Універсал» робота з обдарованими дітьми набула

системності та послідовності і забезпечує можливість вдосконалювати навчально-виховну діяльність у кожному наступному навчальному році, також забезпечує максимальний розвиток обдарованості та реалізацію потенційних можливостей особистості.

Виховання за цією системою охоплює всіх учасників навчально-виховного процесу (учнів, батьків та вчителів), сприяє цілісному розвитку обдарованості учнів, соціалізації особистості й ефективно долучає гімназистів до різних форм колективної діяльності. У процесі навчально-виховної діяльності за цією системою створюються сприятливі умови для розвитку талантів учнів, оптимізується процес психологічного, соціального та духовного розвитку особистості.

Таким чином, результати педагогічної діяльності колективу підтверджують, що обрана система роботи з обдарованою та творчою молоддю є діючою, сучасною, динамічною і забезпечує наступність, цілісність, ефективність виховних і розвивальних впливів на особистість дитини.

